

Варто наголосити, що основну увагу в цьому дослідженні зосереджено на системних причинах і наслідках політичної корупції, її стабільних типах і формах. Електоральну корупцію розглянуто опосередковано, визнаючи її одним із типів політичної корупції, який виникає в тимчасовому нестійкому хаотичному середовищі та зникає відразу після закінчення виборчого процесу. Однак інколи він має довготривалі негативні наслідки для політичної системи та суспільства загалом, одним із яких може бути викривлення результатів волевиявлення і зрештою порушення принципу справедливої ротації еліт.

Монографія є спробою перевірки наявності чи відсутності цілісної теорії політичної корупції та пошуку універсального методу для дослідження цього явища. Вона буде корисною для науковців та фахівців, зайнятих у сфері протидії корупції, розробленні антикорупційної політики, для викладачів вузів, аспірантів, студентів та всіх, хто цікавиться даними питаннями.

Сухоруков А. І. Моделювання та прогнозування соціально-економічного розвитку регіонів України : монографія / А. І. Сухоруков, Ю. М. Харазішвілі. – К. : НІСД, 2012. – 368 с.

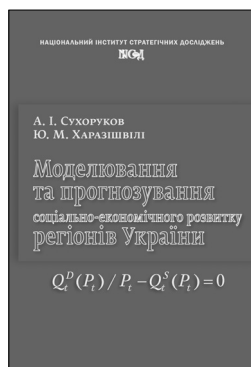
Монографія присвячена діагностиці регіональних соціо-еколого-економічних систем як об'єкта моделювання та прогнозування з метою виявлення актуальних проблем і визначення на цій основі головних напрямів стратегій розвитку регіональної економіки.

Актуальність цих проблем для України зумовлена необхідністю вдосконалення регіональної економічної політики в умовах кардинальної зміни відносин між рівнями управління економікою, запровадження принципів сталого розвитку, формування внутрішньорегіональних і міжрегіональних господарських зв'язків на ринковій основі, розвитку транскордонних зв'язків регіонів.

Метою монографії є визначення особливостей формування регіональної економічної політики в Україні, вибір методологічного інструментарію системного моделювання регіонального розвитку та діагностики стану розвитку регіональної економіки з урахуванням системних проблем економічної безпеки регіонів, розроблення методології прогнозування та порівняння ефективності соціально-економічного розвитку регіонів України з урахуванням тіньової економіки.

Перший розділ «Формування регіональної економічної політики» присвячений теоретичним аспектам економічного районування та розміщення виробництва, механізмам регулювання регіональної економіки. Виокремлено види регіонів як об'єктів регіональної політики; подано системне визначення регіону як частини економічного простору, що характеризується географічною та соціо-еколого-економічною цілісністю, спеціалізацією в межах національної та світової економіки, керованістю економіки, наявністю одного або кількох центрів тяжіння, спільністю інфраструктури. Визначені чинники, що впливають на формування економічного району (геоположення і природно-ресурсний потенціал; сукупний антропогенний потенціал; територіальний суспільний поділ праці), а також принципи економічного районування (економічний, соціальний, екологічний, інфраструктурний, адміністративно-територіальний, організаційний, національно-територіальний). Визначені чинники, що впливають на формування економічного району, принципи економічного районування, основні проблеми економічного розвитку регіонів України та головні механізми регіональної економічної політики.

Другий розділ «Методологічний інструментарій системного моделювання регіонального розвитку» присвячений моделюванню

соціально-економічного розвитку регіонів на основі моделі загальної економічної рівноваги (взаємодії функцій сукупного попиту та сукупної пропозиції), яка адаптована для регіонального рівня та відкриває широкі функціональні можливості для прогнозування, діагностики й управління регіональним розвитком. Головними відмінностями цього підходу від існуючих моделей є ендогенне визначення інтегрального показника інфляції в регіоні (дефлятора ВРП), розрахунок реального ВРП, тіньового ВРП, тіньової заробітної плати, тіньової зайнятості, рівня та ступеня інноваційності соціально-економічного розвитку, внеску науково-технологічного прогресу в економічне зростання, оцінка потенційного ВРП за умов повного завантаження праці та капіталу, визначення коефіцієнта завантаження капіталу і точок впливу політики стимулювання економічного зростання.

Третій розділ «Методологія діагностики розвитку регіональної економіки» присвячений розробленню наукових підходів діагностики економічних систем на основі інтегрального індексу, який урахує якість соціально-економічного розвитку і дає змогу оцінити кінцевий результат розвитку регіональної економіки, рівень інноваційності соціально-економічного розвитку з урахуванням тіньового складника, розгорнути інтегральний індекс у систему індикаторів для оцінювання складників соціально-економічного розвитку та визначити напрями їх поліпшення. Детальний аналіз складників інтегральних індексів соціально-економічного розвитку дає змогу визначити «вузькі місця» та диспропорції соціально-економічного розвитку регіонів України, що мають бути враховані у процесі розроблення та впровадження відповідних заходів. З огляду на те, що нині не існує прийнятних методів оцінювання тіньового складника економіки на регіональному рівні, для отримання більш реалістичної оцінки соціально-економічного розвитку регіонів запропоновано підходи до врахування рівня тіньового ВРП, тіньової заробітної плати та тіньової зайнятості.

Четвертий розділ «Проблеми економічної безпеки регіонів (ЕБР)» присвячений розробленню комплексного підходу до забезпечення ЕБР за всіма її складниками. Наведено алгоритм моніторингу ЕБР і моделювання оцінки впливу загроз на економіку регіону. Розроблено класифікацію загроз ЕБР та їх перелік, подано авторський підхід до формалізації розрахунків індикаторів ЕБР, визначення їх граничних значень, розроблено методи вимірювання рівня складників ЕБР, а також концепцію системи забезпечення ЕБР, розкрито її законодавче та інституціональне забезпечення.

Розроблено теоретико-методологічний підхід до інтегральної оцінки та регулювання рівня економічної безпеки держави та її регіонів, який відрізняється сукупністю ознак: застосуванням мультиплікативної форми інтегрального індексу, нормуванням індикаторів, теоретичним обґрунтуванням вагових коефіцієнтів (методами теорії чутливості та головних компонент), порогових та оптимальних значень індикаторів, механізмом регулювання рівня економічної безпеки за допомогою методу параметричної оптимізації й теорії ігор.

Запропоновано інноваційний склад індикаторів для складників економічної безпеки, в тому числі вимірювання рівня економічної безпеки регіону за офіційними статистичними даними, доповнене авторами розрахунками обсягу тіньової економіки, що підвищує коректність висновків стосовно соціально-економічного розвитку регіонів. Проведене дослідження засвідчило, що великого значення при оцінюванні рівня ЕБР набуває урахування рівня тіньового ВРП, тіньової заробітної плати та зайнятості, без яких оцінювання рівня ЕБР не відповідає реальній економіці.

П'ятий розділ «Прогнозування та порівняння ефективності соціально-економічного розвитку регіонів України» присвячений практичній

перевірці запропонованої методології моделювання, діагностики та прогнозування соціально-економічного розвитку. Для Кіровоградської області розроблено прогноз соціально-економічного розвитку до 2020 р. із застосуванням моделі загальної економічної рівноваги з визначенням стану інноваційної активності підприємств, точок впливу політики стимулювання економічного зростання та діагностики стану соціально-економічного розвитку. Це дало змогу визначити основні проблеми соціально-економічного розвитку Кіровоградської області та напрями їх вирішення завдяки переходу до інноваційно-інвестиційної моделі розвитку.

Діагностику ефективності соціально-економічного розвитку здійснено за допомогою моделі сукупної пропозиції для всіх регіонів України. Зокрема здійснено оцінювання рівня інноваційності соціально-економічного розвитку, ранжування регіонів за інтегральним індексом для визначення найменш і найбільш проблемних регіонів. Уперше на регіональному рівні визначено обсяги та рівень тіньового ВРП, тіньової заробітної плати та тіньової зайнятості, що може бути основою для розроблення та реалізації регіональних стратегій соціально-економічного розвитку. Значні обсяги тіньової економіки регіонів України – потужний сигнал для уряду й держави загалом про необхідність радикальних змін не тільки системи оподаткування та адміністрування збору податків, а й формату відносин «бізнес – держава».

Монографічне дослідження системно розкриває сутність та особливості формування регіональної економічної політики в Україні, методологічний інструментарій системного моделювання регіонального розвитку, висвітлює особливості методології діагностики стану та прогнозування розвитку регіональної економіки з урахуванням тіньової економіки, аналізує системні проблеми економічної безпеки регіонів і дає уявлення про роль прогнозування та порівняння ефективності соціально-економічного розвитку регіонів України через визначення інтегральних індексів.

Запропонований авторами підхід до макроекономічного моделювання передбачає створення моделей економічного зростання, які враховують нелінійність економічних процесів в умовах трансформаційної економіки. Системне теоретичне обґрунтування запропонованого підходу і доступність методів його запровадження на практиці забезпечують виявлення проблем соціально-економічного розвитку регіонів та прийняття адекватних рішень щодо вирішення актуальних завдань реалізації економічного потенціалу регіонів України.

Розвиток взаємодії держави і громадянського суспільства в контексті впровадження європейських принципів належного врядування : зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. конф. (12 грудня 2012 р., м. Київ) / упоряд. В. М. Яблонський, О. А. Корнієвський, П. Ф. Вознюк. – К. : НІСД, 2013. – 504 с.

У збірнику представлено матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток взаємодії держави і громадянського суспільства в контексті впровадження європейських принципів належного врядування», організованої та проведеної 12 грудня 2012 р. Національним інститутом стратегічних досліджень на виконання Указу Президента України «Про Стратегію державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні та першочергові заходи щодо її реалізації» від 24 березня 2012 р. № 212/2012. Учасники конференції обговорили актуальні проблеми налагодження суспільного діалогу та співпраці органів влади з громадським сектором відповідно до європейських і світових практик ефективного врядування, соціального

